

Judikatūras krājums

TIESAS SPRIEDUMS (septītā palāta)

2022. gada 15. septembrī*

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Sociālā nodrošinājuma sistēmu koordinēšana – Regula (EK) Nr. 883/2004 – 13. pants – Piemērojamo tiesību aktu noteikšana – Nolīgums starp Eiropas Kopienu un tās dalībvalstīm, no vienas puses, un Šveices Konfederāciju, no otras puses, par personu brīvu pārvietošanos – II pielikums – 1. panta 2. punkts – Persona, kura praktizē advokāta profesijā, kuras privāto un profesionālo darbību interešu centrs atrodas Šveicē un kura šo profesiju praktizē arī divās citās dalībvalstīs – Lūgums piešķirt priekšlaicīgu vecuma pensiju – Valsts tiesiskais regulējums, kurā noteikts, ka ieinteresētajai personai ir jāatsakās no darbības šajā profesijā attiecīgās dalībvalsts teritorijā un ārvalstīs

Lietā C-58/21

par lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu atbilstoši LESD 267. pantam, ko *Verwaltungsgericht Wien* (Vīnes Administratīvā tiesa, Austrija) iesniedza ar 2021. gada 21. janvāra lēmumu un kas Tiesā reģistrēts 2021. gada 1. februārī, tiesvedībā

FK,

piedaloties:

Rechtsanwaltskammer Wien,

TIESA (septītā palāta)

šādā sastāvā: palātas priekšsēdētājs J. Pasers [*J. Passer*], tiesneši F. Biltšens [*F. Biltgen*] (referents) un M. L. Arasteja Saūna [*M. L. Arastey Sahún*],

ģenerāladvokāts: Ž. Rišārs Delatūrs [*J. Richard de la Tour*],

sekretārs: A. Kalots Eskobars [*A. Calot Escobar*],

ņemot vērā rakstveida procesu,

ņemot vērā apsvērumus, ko sniedza:

- FK vārdā – *W. Polster, Rechtsanwalt,*
- Austrijas valdības vārdā – *A. Posch* un *E. Samoilova,* pārstāvji,

* Tiesvedības valoda – vācu.

– Eiropas Komisijas vārdā – *B.-R. Killmann* un *D. Martin*, pārstāvji,

ņemot vērā pēc ģenerālvokāta uzklauššanas pieņemto lēmumu izskatīt lietu bez ģenerālvokāta secinājumiem,

pasludina šo spriedumu.

Spriedums

- 1 Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir par to, kā interpretēt Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 883/2004 (2004. gada 29. aprīlis) par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu (OV 2004, L 166, 1. lpp.) 13. panta 2. punkta b) apakšpunktu.
- 2 Šis lūgums ir iesniegts tiesvedībā starp FK un *Rechtsanwaltskammer Wien* (Vīnes Advokātu kolēģija, Austrija) par viņa iesniegtā lūguma piešķirt priekšlaicīgu vecuma pensiju noraidīšanu.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

Regula Nr. 883/2004

- 3 Regulas Nr. 883/2004 1. pants “Definīcijas” ir formulēts šādi:

“Šajā regulā:

[..]

- x) “pirmspensijas pabalsts” ir visi naudas pabalsti, kas nav bezdarbnieka pabalsti vai priekšlaicīgi vecuma pabalsti un kas no noteikta vecuma paredzēti darbiniekiem, kuri ir samazinājuši, izbeiguši vai pārtraukuši savas darbības, par ko saņem atlīdzību, līdz vecumam, kurā tie var pretendēt uz vecuma pensiju vai priekšlaicīgas pensionēšanas pensiju, kuru saņemšana nav atkarīga no tā, vai attiecīgā persona ir kompetentās valsts nodarbinātības dienestu rīcībā; “priekšlaicīgs vecuma pabalsts” ir pabalsts, ko nodrošina, pirms sasniegts vecums, kurš parasti dod tiesības uz pensiju, un ko turpina nodrošināt, kad ir sasniegts minētais vecums, vai aizstāj ar citu vecuma pabalstu;

[..].”

- 4 Saskaņā ar šīs regulas 3. pantu “Jomas, uz kurām attiecas šī regula”:

“1. Šī regula attiecas uz visiem tiesību aktiem, kuri skar šādas sociālā nodrošinājuma jomas:

[..]

d) vecuma pabalsti;

[..]

i) pirmspensijas pabalsti;

[..].”

5 Minētās regulas 11. panta 1. punktā un 3. punkta a) apakšpunktā ir noteikts:

“1. Personas, uz kurām attiecas šī regula, ir pakļautas tikai vienas dalībvalsts tiesību aktiem. Šos tiesību aktus nosaka saskaņā ar šo sadaļu.

[..]

3. Ievērojot 12.–16. pantu:

a) persona, kas veic darbību nodarbinātas vai pašnodarbinātas personas statusā kādā dalībvalstī, ir pakļauta minētās dalībvalsts tiesību aktiem.”

6 Šīs pašas regulas 13. panta 2. punktā ir noteikts:

“Persona, kas parasti veic darbību pašnodarbinātas personas statusā divās vai vairāk dalībvalstīs, ir pakļauta:

a) dzīvesvietas dalībvalsts tiesību aktiem, ja viņa būtisku savas darbības daļu veic šajā dalībvalstī;

vai

b) tās dalībvalsts tiesību aktiem, kurā atrodas viņas darbības interešu centrs, ja viņa nedzīvo kādā no dalībvalstīm, kurā veic būtisku savas darbības daļu.”

7 Saskaņā ar Regulas Nr. 883/2004 14. panta 1.–3. punktu:

“1. 11.–13. pants neattiecas uz brīvprātīgo apdrošināšanu vai fakultatīvi turpināmo apdrošināšanu, izņemot gadījumu, kad dalībvalstī vienā no 3. panta 1. punktā minētajām jomām eksistē tikai brīvprātīgas apdrošināšanas sistēmas.

2. Ja atbilstīgi dalībvalsts tiesību aktiem attiecīgā persona ir pakļauta obligātai apdrošināšanai minētajā dalībvalstī, viņa nedrīkst piedalīties brīvprātīgas apdrošināšanas shēmā vai fakultatīvi turpināmās apdrošināšanas shēmā citā dalībvalstī. Visos pārējos gadījumos, kad attiecīgajā jomā ir izvēle starp vairākām brīvprātīgās apdrošināšanas shēmām vai fakultatīvi turpināmās apdrošināšanas shēmām, attiecīgā persona iestājas tikai tajā shēmā, ko pati izvēlējusies.

3. Tomēr saistībā ar invaliditātes un vecuma pensijām un apgādnieka zaudējuma pabalstiem attiecīgā persona var iestāties dalībvalsts brīvprātīgās apdrošināšanas vai fakultatīvi turpināmās apdrošināšanas shēmā pat tad, ja viņa obligātā kārtā ir pakļauta citas dalībvalsts tiesību aktiem, ar nosacījumu, ka viņa kādā savas karjeras posmā ir bijusi pakļauta pirmās minētās dalībvalsts tiesību aktiem sakarā ar darbību nodarbinātas vai pašnodarbinātas personas statusā vai tādas darbības rezultātā un ja tāda pārklāšanās ir tieši vai netieši atļauta saskaņā ar pirmās dalībvalsts tiesību aktiem.”

8 Atbilstoši šīs regulas 90. panta 1. punktam:

“1. Padomes Regulu (EEK) Nr. 1408/71 [(1971. gada 14. jūnijs) par sociālā nodrošinājuma sistēmu piemērošanu darbiniekiem, pašnodarbinātām personām un viņu ģimenēm, kas pārvietojas Kopienā, redakcijā, kas grozīta un atjaunināta ar Padomes 1996. gada 2. decembra Regulu (EK) Nr. 118/97 (OV 1997, L 28, 1. lpp.)] atceļ no šīs regulas piemērošanas dienas.

Tomēr Regula (EEK) Nr. 1408/71 paliek spēkā un tai arī turpmāk ir juridiskas sekas šādām vajadzībām:

[..]

c) lai piemērotu [1992. gada 2. maija EEZ līgumu (OV 1994, L 1, 3. lpp.)] un Nolīgumu par personu brīvu pārvietošanos starp Eiropas Kopienu un tās dalībvalstīm, no vienas puses, un Šveices Konfederāciju, no otras puses [..], un citus tādus nolīgumus, kuros ietverta atsauce uz Regulu (EEK) Nr. 1408/71, kamēr šie nolīgumi nav mainīti, ņemot vērā šo regulu.”

Regula (EK) Nr. 987/2009

9 Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 987/2009 (2009. gada 16. septembris), ar ko nosaka īstenošanas kārtību Regulai (EK) Nr. 883/2004 par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu (OV 2009, L 284, 1. lpp.), 14. panta “Precizējumi attiecībā uz [Regulas Nr. 883/2004] 12. un 13. pantu” 6., 8. un 9. punktā ir noteikts:

“6. Piemērojot [Regulas Nr. 883/2004] 13. panta 2. punktu, ar personu, kas “parasti veic darbību pašnodarbinātas personas statusā divās vai vairāk dalībvalstīs” saprot jo īpaši personu, kas vienlaikus vai pārmaiņus divās vai vairāk dalībvalstīs veic vienu vai vairākas atsevišķas pašnodarbinātas personas darbības neatkarīgi no šo darbību būtības.

[..]

8. Piemērojot [Regulas Nr. 883/2004] 13. panta 1. un 2. punktu, ar frāzi “veic būtisku savas darbības daļu” dalībvalstī saprot, ka nodarbināta vai pašnodarbināta persona veic kvantitatīvi būtisku visu darbību daļu šajā dalībvalstī, neņemot vērā to, vai tā ir lielākā daļa no šīm darbībām.

Lai noteiktu, vai būtisku darbību daļu veic dalībvalstī, ņem vērā šādus indikatīvus kritērijus:

- a) algotas darbības gadījumā – darba laiku un/vai atalgojumu; un
- b) pašnodarbinātas darbības gadījumā – apgrozījumu, darba laiku, sniegto pakalpojumu skaitu un/vai ienākumus.

Saskaņā ar vispārēju novērtējumu mazāk nekā 25 % no minētajiem kritērijiem norāda, ka būtisku visu darbību daļu neveic attiecīgajā dalībvalstī.

9. Piemērojot [Regulas Nr. 883/2004] 13. panta 2. punkta b) apakšpunktu, pašnodarbinātas personas “darbības interešu centru” nosaka, ņemot vērā elementu kopumu, no kuriem sastāv viņa profesionālās darbības, proti, vieta, kur atrodas šīs personas darbības pastāvīgā juridiskā adrese, veikto darbību parastais raksturs un ilgums, sniegto pakalpojumu skaits, kā arī attiecīgās personas vēlmes saskaņā ar visiem apstākļiem.”

EK un Šveices nolīgums

- 10 Nolīguma starp Eiropas Kopienu un tās dalībvalstīm, no vienas puses, un Šveices Konfederāciju, no otras puses, par personu brīvu pārvietošanos (OV 2002, L 114, 6. lpp.), kas parakstīts Luksemburgā 1999. gada 21. jūnijā un Eiropas Kopienu vārdā apstiprināts ar Padomes un Komisijas Lēmumu 2002/309/EK, Euratom (2002. gada 4. aprīlis) par zinātnisko un tehnoloģisko sadarbību (OV 2002, L 114, 1. lpp.; turpmāk tekstā – “EK un Šveices nolīgums”), 8. pantā noteikts:

“Līgumslēdzējas puses saskaņā ar II pielikumu paredz sociālā nodrošinājuma sistēmu saskaņošanu, lai jo īpaši:

- a) nodrošinātu vienādu attieksmi;
 - b) noteiktu piemērojamus tiesību aktus;
 - c) veiktu kopsūmmas aprēķināšanu, lai iegūtu un saglabātu tiesības uz pabalstiem un uz šādu pabalstu aprēķināšanu, ņemot vērā visus laikposmus, ievērojot attiecīgo valstu tiesību aktus;
 - d) izmaksātu pabalstus personām, kas uzturas Līgumslēdzēju pušu teritorijā;
 - e) veicinātu savstarpējo administratīvo palīdzību un sadarbību starp iestādēm un struktūrām.”
- 11 EK un Šveices nolīguma II pielikuma par sociālā nodrošinājuma sistēmu koordinēšanu 1. pantā ir noteikts:

“1. Attiecībā uz sociālā nodrošinājuma sistēmu koordināciju līgumslēdzējas puses vienojas par to, ka tās savā starpā piemēro Eiropas Savienības tiesību aktus, uz kuriem sniegtas atsauces un kuros izdarīti grozījumi šā pielikuma A iedaļā, vai šādiem tiesību aktiem līdzvērtīgus noteikumus.

2. Šā pielikuma A iedaļā minētajos tiesību aktos lietoto terminu “dalībvalsts(-is)” saprot tādējādi, ka papildus valstīm, uz kurām attiecas Eiropas Savienības attiecīgie tiesību akti, tajā ir ietverta arī [Šveices Konfederācija].”

- 12 Šā II pielikuma A iedaļā tostarp ir atsauce uz Regulu Nr. 1408/71, redakcijā, kas grozīta un atjaunināta ar Regulu Nr. 118/97 (turpmāk tekstā – “Regula Nr. 1408/71”), kā arī uz Padomes Regulu (EEK) Nr. 574/72 (1972. gada 21. marts), ar kuru nosaka īstenošanas kārtību Regulai Nr. 1408/71 (OV 1972, L 74, 1. lpp.).
- 13 Minētais II pielikums aktualizēts ar Apvienotās komitejas, kas izveidota saskaņā ar Nolīgumu starp Eiropas Kopienu un tās dalībvalstīm, no vienas puses, un Šveices Konfederāciju, no otras puses, par personu brīvu pārvietošanos, 2012. gada 31. marta Lēmumu Nr. 1/2012, ar ko aizstāj minētā nolīguma II pielikumu par sociālā nodrošinājuma sistēmu koordināciju (OV 2012, L 103, 51. lpp.), kas stājās spēkā 2012. gada 1. aprīlī. Šajā pašā pielikumā tagad ir atsauce uz Regulām Nr. 883/2004 un Nr. 987/2009.
- 14 Turklāt saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 647/2005 (2005. gada 13. aprīlis), ar ko groza Regulu Nr. 1408/71 un Regulu Nr. 574/72 (OV 2005, L 117, 1. lpp.), 3. pantu Regulas Nr. 1408/71, kas tika aizstāta ar Regulu Nr. 883/2004, piemērošanas joma tikai no

2005. gada 1. janvāra attiecas arī uz “brīvo profesiju apvienību pensiju iestāžu pensiju shēmām”, kas ietver vecuma pensiju, kura tiek maksāta pēc praktizēšanas advokāta profesijā, kā tas bija pamatlietā.

Austrijas tiesības

- 15 Noteikumi par reģistrāciju advokātu kolēģijā Austrijā un attiecīgās vecuma pensijas saņemšanu ir ietverti 1868. gada 15. jūlija *Rechtsanwaltsordnung* (Noteikumi par advokāta profesijas praktizēšanu; *RGBl.*, 96/1868), 2020. gada 23. decembra redakcijā (*BGBI.* I, 156/2020; turpmāk tekstā – “*RAO*”), 49. un 50. pantā.
- 16 *RAO* 49. panta 2. punktā ir noteikts:

“Principā pienākums veikt iemaksas ir visām personām, kas reģistrētas Austrijas advokātu kolēģijas reģistrā vai advokātu, kuri ir kādas Eiropas Savienības dalībvalsts pilsoņi, sarakstā, par kura uzturēšanu ir atbildīga Austrijas Advokātu kolēģija, kā arī advokātiem praktizantiem, kas reģistrēti Austrijas Advokātu kolēģijas reģistrā, izņemot gadījumus, kad saistībā ar advokāta profesijas praktizēšanu uz viņiem jau attiecas citas Eiropas Savienības dalībvalsts, citas [EEZ] līgumslēdzējas valsts vai Šveices Konfederācijas tiesību aktos paredzētā obligātā vecuma apdrošināšana. Divas vai vairākas advokātu kolēģijas var izveidot arī kopīgu nodrošinājuma organizāciju.”
- 17 *RAO* 50. panta 1. punktā būtībā ir paredzēts, ka ikvienai personai, kas strādā advokāta profesijā, ir tiesības uz vecuma pensiju, invaliditātes pensiju vai apgādnieka zaudējuma pensiju, ja ir izpildīti šim nolūkam izvirzītie nosacījumi un iestājas notikums, kas rada tiesības uz attiecīgo pabalstu.
- 18 Saskaņā ar *RAO* 50. panta 2. punktu šīs tiesības ir jānosaka sociālā nodrošinājuma sabiedrību statūtos saskaņā ar fiksētiem noteikumiem. *RAO* 50. panta 2. punkta 2. apakšpunkta c) punkta aa) apakšpunktā ir precizēts, ka, lai saņemtu priekšlaicīgu vecuma pensiju, ieinteresētajai personai ir jāatsakās no darbības advokāta profesijā valsts teritorijā un ārvalstīs.
- 19 *Verordnung der Vertreterversammlung des österreichischen Rechtsanwaltskammertages über die Versorgungseinrichtungen Teil A der österreichischen Rechtsanwaltskammern (Satzung Teil A 2018)* (Austrijas Advokātu kolēģijas pārstāvju kopsapulces 2018. gada rīkojums “A daļa”; turpmāk tekstā – “2018. gada rīkojums par A daļu”) 26. panta 1. punkta 8. apakšpunktā kā nosacījums priekšlaicīgas vecuma pensijas saņemšanai ir paredzēts, ka ieinteresētā persona atsakās no darbības advokāta profesijā “jebkurā vietā”.

Pamatlieta un prejudiciālie jautājumi

- 20 FK, dzimis 1954. gadā, vienlaikus ir Polijas un Vācijas pilsonis. Kopš 1984. gada 8. marta viņš ir reģistrēts Ķelnes Advokātu kolēģijas reģistrā (Vācija). Ķelnē viņš veic profesionālu darbību ne tikai kā *Rechtsanwalt*, bet arī kā zvērināts tulks un tulkotājs poļu valodā. Kopš advokāta profesionālās darbības uzsākšanas viņš veica iemaksas Ziemeļreinas-Vestfālenes federālās zemes (Vācija) pensiju shēmā.
- 21 1996. gadā FK tika iekļauts Vīnes Advokātu kolēģijas reģistrā Austrijā, kur strādāja advokāta profesijā papildus savai darbībai Vācijā. Kopš FK iekļaušanas šajā sarakstā viņš veica iemaksas Austrijas sociālā nodrošinājuma shēmā.

- 22 FK darbības interešu centrs palika Ķelnē līdz 2007. gadam, kad viņš savu dzīvesvietu un darbības interešu centru pārcēla uz Šveici, kur viņš kopš tā laika veic advokāta profesionālo darbību, būdams iekļauts to advokātu sarakstā, kuri ir kādas Savienības dalībvalsts vai EBTA valsts pilsoņi, pamatojoties uz ierakstu Ķelnes Advokātu kolēģijas reģistrā.
- 23 Kopš tā laika FK advokāta profesijas praktizēšanai Vācijā veltītais laiks pakāpeniski samazinājās, palielinoties tam, kas šīs profesijas veikšanai pavadīts Šveicē, proti, pēdējā laikā FK 70 % no sava darba laika šajā profesijā veltīja darbam Šveices birojā, 25 % – Vācijas birojā un 5 % – Austrijas birojā. Turklāt FK darba laiks Austrijas birojā nekad nav pārsniedzis 10 % no kopējā darba laika, strādājot šajā pašā profesijā.
- 24 Kopš 2018. gada FK saņem priekšlaicīgu vecuma pensiju Vācijā, turpinot tur strādāt advokāta profesijā.
- 25 FK veic iemaksas arī vispārējā pensiju shēmā Šveicē.
- 26 2017. gada 16. oktobrī FK iesniedza Vīnes Advokātu kolēģijā lūgumu piešķirt priekšlaicīgu vecuma pensiju no 2017. gada 1. novembra, kurā viņš norādīja, ka atsakās no advokāta profesijas praktizēšanas Austrijā, saglabājot savu reģistrāciju Ķelnes Advokātu kolēģijas reģistrā un to advokātu sarakstā Šveicē, kuri ir kādas Savienības vai EBTA dalībvalsts pilsoņi.
- 27 Ar Vīnes Advokātu kolēģijas padomes 2018. gada 29. maija lēmumu šis lūgums tika noraidīts, pamatojoties uz 2018. gada rīkojuma par A daļu 26. un 29. pantu, saskaņā ar kuriem vecuma pensijas piešķiršanas priekšnosacījums ir tas, ka ieinteresētā persona atsakās no darba advokāta profesijā “jebkurā vietā”.
- 28 2018. gada 3. augustā FK šo lēmumu pārsūdzēja *Verwaltungsgericht Wien* (Vīnes Administratīvā tiesa, Austrija), kas ir iesniedzējtiesa, kura minēto lēmumu atstāja spēkā.
- 29 FK par *Verwaltungsgericht Wien* (Vīnes Administratīvā tiesa) nolēmumu iesniedza revīzijas sūdzību *Verwaltungsgerichtshof* (Augstākā administratīvā tiesa, Austrija). Pēdējā minētā tiesa atcēla šo nolēmumu, būtībā pamatojoties uz to, ka *Verwaltungsgericht Wien* (Vīnes Administratīvā tiesa) nav konstatējusi faktus, uz kuriem attiecas Savienības tiesības, lai gan FK bija apgalvojis, ka Savienības tiesības nepieļauj tādu valsts tiesisko regulējumu, kurā vecuma pensijas saņemšana ir pakārtota nosacījumam, ka ieinteresētā persona atsakās no darba advokāta profesijā valsts teritorijā un ārvalstīs.
- 30 Izskatot pamatlietu, iesniedzējtiesa konstatē, ka līdz 2005. gada 1. janvārim īpašais pašnodarbināto darbinieku režīms Vācijā un Austrijā – tostarp advokātu profesijā strādājošo – neietilpa Regulas Nr. 1408/71 piemērošanas jomā atbilstoši tās II pielikumam. Tikai kopš minētā datuma šiem darbiniekiem bija piemērojama šī regula pēc minētās regulas grozījumiem, saskaņā ar kuriem tiesības uz jebkuru iepriekšējo laikposmu netika iegūtas pat tad, ja ir ņemti vērā iepriekš pabeigtie nodarbinātības laikposmi.
- 31 Minētā tiesa uzskata, ka ir jāpiemēro Regulas Nr. 883/2004 13. panta 2. punkts, lai noteiktu piemērojamus tiesību aktus personai, kura – tāpat kā FK – veic darbību pašnodarbinātas personas statusā divās vai trijās dalībvalstīs.

- 32 Minētā tiesa šaubās par šīs tiesību normas interpretāciju gadījumā, kad attiecīgās personas darbības interešu centrs un šīs personas dzīvesvieta neatrodas dalībvalstī, jo saskaņā ar minētās tiesību normas gramatisko interpretāciju neviens dalībvalsts tiesiskais regulējums šādā gadījumā nav piemērojams.
- 33 Gadījumā, ja būtu piemērojami Austrijas tiesību akti, šī pati tiesa turklāt jautā, vai *RAO* atbilst Savienības tiesībām, it īpaši vienlīdzīgas attieksmes un diskriminācijas aizlieguma principam, tiesībām uz īpašumu un personu brīvu pārvietošanos vai pat brīvībai veikt uzņēmējdarbību – un noliedzošas atbildes gadījumā –, vai *RAO* 50. panta 2. punkta 2. apakšpunkta c) punkta aa) apakšpunkts jāatstāj nepiemērots saskaņā ar Savienības tiesību pārākuma principu.
- 34 Uzsverot, ka pamatlietā nenoliedzami pastāv pārrobežu situācija, uz kuru attiecas Savienības tiesības, jo FK ir reģistrējies divās dalībvalstīs un Austrijas tiesību norma ietekmē ieinteresētās personas tiesisko situāciju Vācijā, iesniedzējtiesa atgādina, ka saskaņā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 17. pantu tiesības uz īpašumu un līdz ar to arī mantiskās intereses, kas saistītas ar likumā paredzētajiem sociālajiem pabalstiem, kā, piemēram, vecuma pensija, ir jāgarantē un ka šādu pamattiesību ierobežojumiem ir jābūt attaisnotiem ar vispārējo interešu mērķiem, tiem jābūt piemērotiem, lai garantētu sasniedzamā mērķa īstenošanu, un samērīgiem. Šajā ziņā iesniedzējtiesai ir šaubas par to, vai ar esošajām interesēm ir attaisnots tas, ka vecuma pensijas saņemšana ir pakļauta nosacījumam, ka ieinteresētā persona atsakās no darba advokāta profesijā Austrijas teritorijā un ārvalstīs. Pamatlietā aplūkots tiesiskais regulējums varot radīt šķērslī brīvībai veikt uzņēmējdarbību, kas garantēta Pamattiesību hartas 15. panta 2. punktā, lasot to kopsakarā ar LESD 49. pantu.
- 35 Turklāt iesniedzējtiesa vērš uzmanību, ka Savienības tiesības pēc sava rakstura ļauj turpināt strādāt dalībvalstīs, vienlaikus saņemot vecuma pensiju citā dalībvalstī, it īpaši tādēļ, ka sociālā nodrošinājuma sistēmu koordinēšanas ietvaros jautājums par pensionēšanās vecumu atšķirībām starp dalībvalstīm esot skaidri risināts.
- 36 Šādos apstākļos *Verwaltungsgericht Wien* (Vīnes Administratīvā tiesa) nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:
- “1) Kā ir jāinterpretē Regulas Nr. 883/2004 13. panta 2. punkta b) apakšpunkts, ja attiecīgās personas darbības interešu centrs kvantitatīvā ziņā atrodas trešā valstī, kurā ir personas dzīvesvieta, un attiecīgā persona turklāt veic darbību divās dalībvalstīs (Vācijā un Austrijā), un šī darbība abās dalībvalstīs ir sadalīta tādējādi, ka būtiski lielākā daļa tiek veikta vienā dalībvalstī (konkrētajā gadījumā – Vācijas teritorijā)?
- Gadījumā, ja no minētā noteikuma interpretācijas izriet, ka piemērojami ir Austrijas tiesību akti, tiek uzdots otrais jautājums:
- 2) Vai Savienības tiesībām atbilst [*RAO*] 50. panta 2. punkta 2. apakšpunkta c) punkta aa) apakšpunkts un uz to balstītā norma, kas paredzēta 2018. gada rīkojuma par A daļu 26. panta 1. punkta 8. apakšpunktā, vai arī tās ir pretrunā Savienības tiesībām, kā arī Savienības tiesībās garantētajām tiesībām, jo tajās kā nosacījums vecuma pensijas piešķiršanai tiek paredzēts nosacījums, ka ieinteresētajai personai ir jāatsakās no darbības advokāta profesijā Austrijā un ārvalstīs (50. panta 2. punkta 2. apakšpunkta c) punkta aa) apakšpunkts) vai “jebkurā vietā” (2018. gada rīkojuma par A daļu 26. panta 1. punkta 8. apakšpunktā)?”

Par prejudiciālajiem jautājumiem

Ievada apsvērumi

- 37 Attiecībā uz pirmā jautājuma formulējumu ir jānorāda – kā tas izriet no šī sprieduma 11.–13. punkta –, ka saskaņā ar EK un Šveices nolīguma II pielikuma 1. panta 2. punktu tiek uzskatīts, ka termins “dalībvalsts(is)”, kas minēts šī pielikuma A iedaļā minētajos tiesību aktos, papildus Savienības dalībvalstīm, uz kurām attiecas šie tiesību akti, attiecas uz Šveices Konfederāciju.
- 38 Tādējādi II pielikuma A iedaļā, dažādās tās redakcijās skaidri norādot uz Regulām Nr. 1408/71 un Nr. 883/2004, EK un Šveices nolīgums paplašina šo regulu piemērošanas jomu, to attiecinot uz Šveices Konfederāciju, un tādēļ – pretēji tam, ko iesniedzējtiesa ir norādījusi pirmajā jautājumā, – Šveices Konfederācija ir jāuzskata nevis par trešo valsti, bet gan par dalībvalsti šīs lietas vajadzībām.

Par pirmo prejudiciālo jautājumu

- 39 Ar pirmo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, kādi tiesību akti ir piemērojami saskaņā ar Regulas Nr. 883/2004 13. panta 2. punkta b) apakšpunktu, ja personas dzīvesvieta un darbības interešu centrs atrodas Šveicē un ja šī persona veic nevienmērīgi sadalītu darbību divās citās dalībvalstīs EK un Šveices nolīguma II pielikuma 1. panta 2. punkta izpratnē, proti, Vācijā un Austrijā.
- 40 Ir jāatgādina, ka atbilstoši ar LESD 267. pantu ieviestajai valsts tiesu un Tiesas sadarbībai Tiesai jāsniedz valsts tiesai noderīga atbilde, kas ļautu tai atrisināt strīdu, kuru izskata valsts tiesa. Šajā nolūkā Tiesai vajadzības gadījumā ir jāpārformulē tai iesniegtie jautājumi un šajā kontekstā jāinterpretē visas Savienības tiesību normas, kas valsts tiesai ir vajadzīgas, lai tā varētu izskatīt attiecīgo lietu, pat ja šīs normas nav nepārprotami norādītas Tiesai iesniegtajos jautājumos (skat. it īpaši spriedumus, 2017. gada 19. oktobris, *Otero Ramos*, C-531/15, EU:C:2017:789, 39. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī 2018. gada 19. septembris, *González Castro*, C-41/17, EU:C:2018:736, 54. punkts).
- 41 Tādējādi, pat ja formāli iesniedzējtiesa ir jautājusi tikai par Regulas Nr. 883/2004 13. panta 2. punkta b) apakšpunkta interpretāciju, kaut arī šī sprieduma 38. punktā sniegtā precizējuma dēļ, saskaņā ar kuru Šveices Konfederācija ir jāuzskata par “dalībvalsti”, prejudiciālajam jautājumam būtu jāattiecas uz šīs regulas 13. panta 2. punkta a) apakšpunkta interpretāciju, Tiesai no visas valsts tiesas iesniegtās informācijas, tostarp no lēmuma par prejudiciālu jautājumu uzdošanu pamatojuma, ir tiesības izdalīt tos Savienības tiesību elementus, kuriem ir nepieciešama interpretācija, ņemot vērā strīda priekšmetu (skat. it īpaši spriedumus, 2017. gada 19. oktobris, *Otero Ramos*, C-531/15, EU:C:2017:789, 40. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī 2018. gada 19. septembris, *González Castro*, C-41/17, EU:C:2018:736, 55. punkts).
- 42 Šajā gadījumā no lūgumā sniegtā prejudiciāla nolēmuma sniegtās informācijas izriet, ka Tiesai, lai sniegtu lietderīgu atbildi iesniedzējtiesai, ir jāinterpretē citas Savienības tiesību normas.
- 43 No judikatūras izriet, ka ar Regulas Nr. 883/2004, kā arī Regulas Nr. 1408/71 tiesību normām ir ieviesta koordinēšanas sistēma, kas tostarp attiecas uz tādām personām, kas veic darbību nodarbinātas vai pašnodarbinātas personas statusā, piemērojamā tiesību akta vai piemērojamo

tiesību aktu noteikšanu, kuri dažādos apstākļos izmanto tiesības uz brīvu pārvietošanos (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2008. gada 3. aprīlis, *Derouin*, C-103/06, EU:C:2008:185, 20. punkts; 2016. gada 26. oktobris, *Hoogstad*, C-269/15, EU:C:2016:802, 33. punkts, kā arī 2020. gada 16. jūlijs, *AFMB u.c.*, C-610/18, EU:C:2020:565, 40. punkts).

- 44 Piemērojot šajā koordinēšanas sistēmā paredzētos noteikumus, uz attiecīgajām personām attiecas tikai vienas dalībvalsts tiesību akti, lai novērstu sarežģījumus, ko var radīt vienlaicīga vairāku valstu tiesību aktu piemērošana, un novērstu nevienlīdzīgu attieksmi, kas personām, kuras pārvietojas Savienībā, varētu rasties piemērojamo tiesību aktu daļējas vai pilnīgas pārklāšanās dēļ (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2015. gada 26. februāris, *de Ruyter*, C-623/13, EU:C:2015:123, 36. un 37. punkts; 2016. gada 26. oktobris, *Hoogstad*, C-269/15, EU:C:2016:802, 35. un 36. punkts, kā arī 2020. gada 16. jūlijs, *AFMB u.c.*, C-610/18, EU:C:2020:565, 40. punkts).
- 45 Šis princips, ka ir piemērojami vienas dalībvalsts tiesību akti, it īpaši ir izteikts Regulas 883/2004 13. pantā, kas nosaka piemērojamos tiesību aktus personai, kura veic darbību divās vai vairākās dalībvalstīs, un šī panta 2. punktā noteikts, ka uz personu, kura parasti veic darbību kā pašnodarbināta persona divās vai vairākās dalībvalstīs, attiecas vai nu dzīvesvietas dalībvalsts tiesību akti – ja viņa šajā dalībvalstī veic būtisku savas darbības daļu (šīs regulas 13. panta 2. punkta a) apakšpunkts), vai tās dalībvalsts tiesību akti, kurā atrodas viņas darbības interešu centrs, – ja šī persona nedzīvo vienā no dalībvalstīm, kurā veic būtisku savas darbības daļu (minētās regulas 13. panta 2. punkta b) apakšpunkts).
- 46 Regulas Nr. 987/2009 14. panta 8. punktā ir precizēts, ka, piemērojot Regulas Nr. 883/2004 13. panta 1. un 2. punktu, ar frāzi “veic būtisku savas darbības daļu” dalībvalstī saprot, ka nodarbināta vai pašnodarbināta persona veic kvantitatīvi būtisku visu darbību daļu šajā dalībvalstī, un ne vienmēr tā būs šīs darbības lielākā daļa. Lai noteiktu, vai būtiska darbības daļa tiek veikta dalībvalstī, algotas darbības gadījumā tiek ņemts vērā darba laiks un/vai atalgojums. Atbilstība šiem kritērijiem mazāk nekā 25 % apmērā norāda, ka būtisku darbības daļu neveic attiecīgajā dalībvalstī (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2022. gada 19. maijs, *Ryanair*, C-33/21, EU:C:2022:402, 63. punkts).
- 47 Tā kā FK dzīvoja Vācijā, kur atradās arī viņa darbības interešu centrs, pirms viņš pārcēla savu dzīvesvietu uz Šveici, kur pašlaik atrodas tā darbības interešu centrs, ir jāuzskata, ka saskaņā ar Regulas Nr. 883/2004 13. panta 2. punktu uz viņu attiecas vai nu Vācijas tiesību akti, vai arī Šveices tiesību akti.
- 48 Šajā gadījumā, ciktāl iesniedzējtiesa norāda, ka darba laiks, ko FK pavadīja Austrijas birojā, nekad nav pārsniedzis 10 % no kopējā darba laika, strādājot advokāta profesijā, ir jāuzskata, ka saskaņā ar Regulā Nr. 883/2004 ieviestajām kolīziju normām Austrijas tiesību akti nav piemērojami.
- 49 Taču, lai gan ar Regulu Nr. 883/2004 ieviestās kolīziju normu sistēmas pilnīgais un vienveidīgais raksturs principā liedz katras dalībvalsts likumdevējam tiesības pēc sava prāta noteikt valsts tiesību aktu piemērošanas apjomu un nosacījumus attiecībā uz personām, kuras tiem pakļautas, un teritoriju, kurā šo valsts tiesību aktu normas ir piemērojamas (skat. it īpaši spriedumus, 2015. gada 26. februāris, *de Ruyter*, C-623/13, EU:C:2015:123, 34. un 35. punkts, kā arī 2019. gada 19. septembris, *van den Berg u.c.*, C-95/18 un C-96/18, EU:C:2019:767, 50. punkts), princips, saskaņā ar kuru ir piemērojami tikai vienas dalībvalsts tiesību akti, tomēr nevar liegt dalībvalstij, kurai nav kompetences saskaņā ar Regulas Nr. 883/2004 II sadaļas normām, iespēju, piemērojot valsts tiesības, ar noteiktiem nosacījumiem piešķirt migrējošiem darba ņēmējiem ģimenes pabalstus vai vecuma pensiju, pat ja atbilstoši šīs regulas 13. pantam uz viņu attiecas citas

dalībvalsts tiesību akti (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2015. gada 23. aprīlis, *Franzen u.c.*, C-382/13, EU:C:2015:261, 58.–61. punkts, kā arī 2019. gada 19. septembris, *van den Berg u.c.*, C-95/18 un C-96/18, EU:C:2019:767, 53. punkts).

- 50 Regulā Nr. 883/2004 paredzēto kolīziju normu vienīgais mērķis ir noteikt tiesību aktus, kas piemērojami personām, kuras atrodas kādā no situācijām, kas minētas noteikumos, kuros ietvertas šīs normas (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2016. gada 26. oktobris, *Hoogstad*, C-269/15, EU:C:2016:802, 37. punkts, un 2017. gada 1. februāris, *Tolley*, C-430/15, EU:C:2017:74, 60. punkts). To mērķis nav pašām par sevi noteikt, kādos apstākļos pastāv tiesības vai pienākums pievienoties noteiktai sociālā nodrošinājuma shēmai (šajā nozīmē skat. spriedumus, 1998. gada 11. jūnijs, *Kuusijärvi*, C-275/96, EU:C:1998:279, 29. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī 2013. gada 21. februāris, *Dumont de Chassart*, C-619/11, EU:C:2013:92, 39. punkts).
- 51 Līdz ar to Regula Nr. 883/2004 ļauj pastāvēt dažādām sistēmām, kas rada atšķirīgus prasījumus pret dažādām iestādēm, pret kurām attiecīgajam saņēmējam ir tiesības vērsties tieši vai nu tikai saskaņā ar valsts tiesībām, vai arī saskaņā ar valsts tiesībām vajadzības gadījumā kopā ar Savienības tiesībām (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2013. gada 21. februāris, *Dumont de Chassart*, C-619/11, EU:C:2013:92, 40. punkts un tajā minētā judikatūra, kā arī 2017. gada 1. februāris, *Tolley*, C-430/15, EU:C:2017:74, 57. punkts).
- 52 Tādējādi Regulā Nr. 883/2004 paredzētās kolīzijas normas nav domātas, lai regulētu jautājumu, vai darba ņēmējam ir tiesības uz pabalstu, ko viņš būtu varējis saņemt saistībā ar noteiktā laikposmā veiktajām iemaksām kādas konkrētas dalībvalsts sociālā nodrošinājuma shēmā.
- 53 Šajā gadījumā, pirmām kārtām, ir jāuzsver, ka iesniedzējtiesa precīzē, ka prasītāja pamatlietā veiktās iemaksas īpašajās shēmās, kas piemērojamas personām, kuras strādā advokāta profesijā Austrijā, bija izslēgtas no Regulas Nr. 1408/71, kas aizstāta ar Regulu Nr. 883/2004, piemērošanas jomas un ka šīs iemaksas ietilpst šo regulu piemērošanas jomā tikai kopš 2005. gada 1. janvāra. Otrām kārtām, no Tiesas rīcībā esošajiem lietas materiāliem neizriet, ka prasītājs pamatlietā būtu lūdzis piemērot noteikumus par citās dalībvalstīs nostrādāto laikposmu summēšanu vai ieskaitīšanu, lai saņemtu prasīto priekšlaicīgu vecuma pensiju, kas balstīta tikai uz Austrijas tiesību piemērošanu.
- 54 No tā izriet, ka pamatlietā rodas nevis jautājums par piemērojamo tiesību aktu noteikšanu atbilstoši Regulas Nr. 883/2004 11.–13. pantā paredzētajām kolīziju normām, bet tikai jautājums par to, vai ieinteresētajai personai ir piemērojama attiecīgās dalībvalsts tiesību aktos paredzētā shēma, kurā tā ir veikusi iemaksas.
- 55 Šo secinājumu turklāt apstiprina FK izvirzītais arguments, saskaņā ar kuru īpašais režīms, kas piemērojams personām, kuras praktizē advokāta profesijā, ir kvalificēts kā “brīvprātīgas vai fakultatīvas turpināmās apdrošināšanas shēma”.
- 56 Proti, neskarot pārbaudi, kas iesniedzējtiesai jāveic attiecībā uz šīs īpašās shēmas kvalificēšanu par “brīvprātīgas vai fakultatīvas turpināmās apdrošināšanas shēmu”, vismaz attiecībā uz iemaksām, kas veiktas kopš 2005. gada 1. janvāra, šāda apdrošināšanas shēma saskaņā ar Regulas Nr. 883/2004 14. panta 1. punkta un 14. panta 3. punkta normām, skatot tās kopsakarā, ir skaidri izslēgta no šajā regulā paredzētā piemērojamā tiesiskā regulējuma noteikšanas mehānisma piemērošanas jomas. Tādējādi FK var tikt atļauts izmantot šo fakultatīvo turpināmo apdrošināšanu Austrijā, pat ja uz to obligāti attiecas citas dalībvalsts, šajā gadījumā Šveices, tiesību

akti, jo viņš ir sācis veikt iemaksas īpašajā apdrošināšanas shēmā personām – kuras praktizē advokāta profesijā Austrijā, lai gan uz viņu neattiecas Regulas Nr. 1408/71, kas aizstāta ar Regulu Nr. 883/2004, piemērošanas joma – un pēc tam turpinājis veikt šīs iemaksas.

- 57 Šādā gadījumā ieinteresētajai personai ir jābūt iespējai izlemt turpināt dalību obligātās apdrošināšanas shēmā vai to pārtraukt konkrētos periodos, ciktāl šī izvēle ietekmē sociālā nodrošinājuma tvērumu nākotnē (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2015. gada 12. februāris, *Bouman*, C-114/13, EU:C:2015:81, 58. punkts).
- 58 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uz pirmo jautājumu ir jāatbild, ka Regulas Nr. 883/2004 13. panta 2. punktā paredzētās kolīzijas normas nav piemērojamas tādas personas situācijai, kas dzīvo dalībvalstī, kurā atrodas arī tās darbības interešu centrs, bet veic darbību, kas ir nevienmērīgi sadalīta divās citās dalībvalstīs, ja ir jānosaka, vai šai personai ir tiesības tieši vērsties pret vienu no šīm divām citām dalībvalstīm iestādēm atbilstoši konkrētajā laikposmā veiktajām iemaksām.

Par otro prejudiciālo jautājumu

- 59 Ar otro prejudiciālo jautājumu iesniedzējtiesa būtībā vaicā, vai Savienības tiesības ir jāinterpretē tādējādi, ka tām ir pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums, saskaņā ar kuru, lai saņemtu lūgto priekšlaicīgo vecuma pensiju, ieinteresētajai personai ir jāatsakās no darba advokāta profesijā ne tikai attiecīgās dalībvalsts teritorijā, bet arī ārvalstīs.
- 60 Šajā ziņā jākonstatē, ka uz tādas personas situāciju, kura praktizē advokāta profesijā un ir dalībvalsts pilsonis, kurš pārceļas uz citu dalībvalsti, lai tur veiktu darbību attiecīgajā reglamentētajā profesijā, var attiekties vai nu LESD 49. pants par brīvību veikt uzņēmējdarbību, ja atalgojumu parasti maksā klients, vai arī LESD 45. pants par darba ņēmēju brīvu pārvietošanos gadījumā, ja viņa darba samaksa izpaužas kā darba alga (šajā nozīmē skat. spriedumus, 1995. gada 30. novembris, *Gebhard*, C-55/94, EU:C:1995:411, 22.–25. punkts, un 2020. gada 17. decembris, *Onofrei*, C-218/19, EU:C:2020:1034, 23. punkts).
- 61 Attiecībā uz jautājumu, vai pamatlietā aplūkotais Austrijas tiesiskais regulējums ir brīvības veikt uzņēmējdarbību vai darba ņēmēju brīvas pārvietošanās ierobežojums, ir jāatgādina, ka ar Regulu Nr. 883/2004 netiek ieviesta kopēja sociālā nodrošinājuma shēma, bet gan tiek ļauts pastāvēt dažādām valstu shēmām. Dalībvalstis saglabā kompetenci organizēt savas sociālā nodrošinājuma shēmas, un, tā kā Savienības līmenī nav veikta saskaņošana, katrai dalībvalstij savos tiesību aktos tostarp ir jānosaka tiesību uz sociāliem pabalstiem iegūšanas nosacījumi. Īstenojot šo kompetenci, dalībvalstīm tomēr ir jāievēro Savienības tiesības un it īpaši LESD paredzētie noteikumi par visiem Savienības pilsoņiem atzītajām tiesībām brīvi pārvietoties un uzturēties dalībvalstu teritorijā (skat. it īpaši spriedumus, 2013. gada 21. februāris, *Salgado González*, C-282/11, EU:C:2013:86, 35.–37. punkts; 2014. gada 5. novembris, *Somova*, C-103/13, EU:C:2014:2334, 33.–35. punkts, un 2021. gada 21. oktobris, *Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Warszawie*, C-866/19, EU:C:2021:865, 27. punkts, kā arī tajā minētā judikatūra).
- 62 Turklāt visu LESD noteikumu par personu brīvu pārvietošanos un brīvību veikt uzņēmējdarbību mērķis ir atvieglot Savienības pilsoņiem jebkāda veida profesionālās darbības veikšanu Savienības teritorijā un tie nepieļauj pasākumus, kas var būt nelabvēlīgi šiem pilsoņiem, ja tie vēlas veikt saimniecisku darbību citas dalībvalsts teritorijā (šajā nozīmē it īpaši skat. spriedumus, 1995. gada 15. decembris, *Bosman*, C-415/93, EU:C:1995:463, 94. punkts, un 2014. gada 5. novembris, *Somova*, C-103/13, EU:C:2014:2334, 36. punkts).

- 63 Līdz ar to šiem noteikumiem ir pretrunā jebkāds valsts pasākums, kas, pat ja to piemēro, nediskriminējot pilsonības dēļ, Savienības pilsoņiem var traucēt vai padarīt nepievilcīgāku LESD garantēto pamatbrīvību īstenošanu (šajā nozīmē skat. spriedumus, 2008. gada 1. aprīlis, *Gouvernement de la Communauté française un gouvernement wallon*, C-212/06, EU:C:2008:178, 45. punkts, un 2014. gada 5. novembris, *Somova*, C-103/13, EU:C:2014:2334, 38. punkts).
- 64 Šajā gadījumā jākonstatē, ka pamatlietā aplūkotais tiesiskais regulējums var tikt vienādi piemērots visām personām, kuras praktizē advokāta profesijā, un tādējādi tas nerada diskrimināciju pilsonības dēļ.
- 65 Tomēr ir jānorāda, ka tāds nosacījums kā Austrijas tiesību aktos paredzētais, saskaņā ar kuru ieinteresētajai personai, lai varētu saņemt priekšlaicīgu vecuma pensiju, ir jāatsakās no darba advokāta profesijā gan valsts teritorijā, gan ārvalstīs, var atturēt personas, kurām ir tiesības uz šādu pensiju, no brīvības veikt uzņēmējdarbību vai pārvietošanās brīvības izmantošanas.
- 66 Turklāt, lai gan šāds atteikums var būt pieņemams personai, kas visu savu profesionālo darbību ir veikusi Austrijā, to var izrādīties grūtāk pieņemt personai, kura ir izmantojusi brīvību veikt uzņēmējdarbību vai pat pārvietošanās brīvību un kurai tostarp ir pienākums turpināt veikt profesionālo darbību citā dalībvalstī, jo tajā nav sasniegts likumā noteiktais pensijas vecums.
- 67 No tā izriet, ka pamatlietā aplūkotais tiesiskais regulējums rada šķērslī LESD 45. un 49. pantā garantēto brīvību īstenošanai, kas pieļaujams tikai tad, ja tam ir leģitīms mērķis, kas saderīgs ar LESD, un ja tas ir attaisnots ar primāriem vispārējo interešu apsvērumiem. Tāpat šādā gadījumā šāda pasākuma piemērošanai ir jābūt piemērotai attiecīgā mērķa sasniegšanai un tā nedrīkst pārsniegt to, kas vajadzīgs šī mērķa sasniegšanai (skat. it īpaši spriedumus, 2013. gada 16. maijs, *Wencel*, C-589/10, EU:C:2013:303, 70. punkts un tajā minētā judikatūra; 2014. gada 5. novembris, *Somova*, C-103/13, EU:C:2014:2334, 46. punkts, kā arī 2020. gada 17. decembris, *Onofrei*, C-218/19, EU:C:2020:1034, 32. punkts).
- 68 Šajā ziņā Austrijas valdība apgalvo, ka primārais vispārējo interešu apsvēruma, kas attaisno attiecīgo pasākumu, izriet no pamatlietā aplūkotās shēmas mērķa, proti, aizstāt ar attiecīgo pensiju agrākos ienākumus, kam nav jāpieskaita ienākumi no pilna darba laika veiktas darbības. Mērķis esot ne tikai aizsargāt personas, kuras vēl praktizē advokāta profesijā, no konkurences ar tām personām, kuras jau ir pensijā, bet arī nodrošināt finansiālo dzīvotspēju attiecīgajai pensiju shēmai, kas nav saistīta ar vispārējo tiesību pensiju shēmu un ko finansē ar sadales sistēmu, nevis ar kapitalizācijas sistēmām.
- 69 Šajā ziņā jānorāda, ka Tiesa ir atzinusi, ka tādi mērķi nodarbinātības politikas jomā kā tie, kas it īpaši attiecas uz amata pildīšanas maksimālā vecuma robežu noteikšanu, lai veicinātu līdzsvarotāku vecuma struktūru, var būt leģitīmi (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2011. gada 21. jūlijs, *Fuchs un Köhler*, C-159/10 un C-160/10, EU:C:2011:508, 50. punkts).
- 70 Proti, šāda vispārējo interešu mērķa, kas saistīts ar nodarbinātības politiku, leģitimitāti nevar pamatot ar apšaubīti, jo saskaņā ar LES 3. panta 3. punkta pirmo daļu augsta nodarbinātības līmeņa veicināšana ir viens no Savienības izvirzītajiem mērķiem (šajā nozīmē skat. spriedumu, 2020. gada 2. aprīlis, *Comune di Gesturi*, C-670/18, EU:C:2020:272, 36. punkts un tajā minētā judikatūra).
- 71 Lai gan nevar apstrīdēt, ka valsts tiesiskais regulējums, kas regulē darba tirgu, lai atbrīvotu darba vietas, ko ieņem personas, kuras ir tuvu pensionēšanās vecumam, un garantētu veselīgu profesionāļu konkurenci, ir piemērots, lai nodrošinātu paredzētā mērķa sasniegšanu, tomēr

jākonstatē, ka, tā kā tajā ir prasīts, lai ieinteresētā persona atteiktos no darbības advokāta profesijā gan attiecīgās dalībvalsts teritorijā, gan ārvalstīs, nav izslēgts, ka tas pārsniedz to, kas nepieciešams šī mērķa sasniegšanai.

- 72 Valsts tiesiskais regulējums, kurā noteikts, ka ieinteresētajai personai ir jāatsakās no darbības advokāta profesijā attiecīgās dalībvalsts teritorijā, kā arī ārvalstīs, lai aizsargātu personas, kas vēl strādā šajā profesijā, no konkurences ar personām, kuras jau ir izmantojušas savas tiesības uz pensiju, šķiet, pārsniedz to, kas nepieciešams minētā mērķa sasniegšanai, jo to var sasniegt, attiecinot šo pienākumu atteikties no jebkādas profesionālās darbības veikšanas tikai uz valsts teritoriju vai pat uz ierobežotu ģeogrāfisku zonu citā dalībvalstī. Turklāt šādā tiesiskajā regulējumā nav ņemts vērā, ka tiesību uz pensiju iegūšanas un saglabāšanas nosacījumi dalībvalstu starpā nav saskaņoti, bet ir vienīgi koordinēti Savienības tiesībās un ka ieinteresētajām personām var būt pienākums turpināt praktizēt citās dalībvalstīs, lai iegūtu tiesības uz pensiju saskaņā ar attiecīgajām valsts tiesībām.
- 73 Turklāt nosacījums par to, ka ieinteresētajai personai ir jāatsakās no darbības advokāta profesijā gan valsts teritorijā, gan ārvalstīs, šķiet, pārsniedz to, kas ir nepieciešams, lai novērstu to, ka papildus šādi izmaksātajai priekšlaicīgajai pensijai persona saņem ienākumus par pilna laika darbu.
- 74 Attiecībā uz mērķi nodrošināt attiecīgās īpašās shēmas finansiālo dzīvotspēju – lai gan ir taisnība, ka sociālā nodrošinājuma shēmas finanšu līdzsvara būtiska apdraudējuma risks var būt primārs vispārējo interešu apsvērumus (skat. it īpaši spriedumus, 1998. gada 28. aprīlis, *Kohll*, C-158/96, EU:C:1998:171, 41. punkts, un 2007. gada 11. janvāris, *ITC*, C-208/05, EU:C:2007:16, 43. punkts), tomēr no Austrijas valdības sniegtajiem paskaidrojumiem skaidri neizriet, kādā veidā šīs īpašās shēmas finansēšanas sistēma, kas ir atkarīga no tās dalībnieku iemaksām, tiktu pakļauta būtiskam kaitējuma riskam tādēļ, ka minētās īpašās shēmas priekšlaicīgās pensiju saņēmēji turpina praktizēt citās dalībvalstīs.
- 75 Līdz ar to, lai gan galu galā iesniedzējtiesai ir jānosaka, vai un kādā mērā attiecīgais valsts tiesiskais regulējums atbilst samērīguma nosacījumam attiecībā uz mērķa par attiecīgās īpašās shēmas finansiālo dzīvotspēju īstenošanu, no Tiesas rīcībā esošajiem lietas materiāliem izriet, ka šo mērķi var sasniegt ar mazāk ierobežojošiem līdzekļiem.
- 76 Ņemot vērā visus iepriekš minētos apsvērumus, uz otro jautājumu ir jāatbild, ka LESD 45. un 49. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem ir pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums, saskaņā ar kuru lūgtā priekšlaicīgā pensija tiek piešķirta tad, ja ieinteresētā persona atsakās no darbības advokāta profesijā, tostarp neņemot vērā dalībvalsti, kurā attiecīgā darbība tiek veikta.

Par tiesāšanās izdevumiem

- 77 Attiecībā uz pamatlietas pusēm šī tiesvedība izriet no tiesvedības, kas notiek iesniedzējtiesā, tāpēc tā lemj par tiesāšanās izdevumiem. Izdevumi, kas radušies, iesniedzot apsvērumus Tiesai, un kas nav minēto pušu izdevumi, nav atlīdzināmi.

Ar šādu pamatojumu Tiesa (septītā palāta) nospriež:

- 1) Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (EK) Nr. 883/2004 (2004. gada 29. aprīlis) par sociālās nodrošināšanas sistēmu koordinēšanu 13. panta 2. punktā paredzētās kolīzijas normas nav piemērojamas tādas personas situācijai, kas dzīvo dalībvalstī, kurā atrodas arī tās darbības interešu centrs, bet veic darbību, kas ir nevienmērīgi sadalīta divās citās dalībvalstīs, ja ir jānosaka, vai šai personai ir tiesības tieši vērsties pret vienas no šīm divām citām dalībvalstīm iestādēm atbilstoši konkrētajā laikposmā veiktajām iemaksām.
- 2) LESD 45. un 49. pants ir jāinterpretē tādējādi, ka tiem ir pretrunā tāds valsts tiesiskais regulējums, saskaņā ar kuru lūgtā priekšlaicīgā pensija tiek piešķirta tad, ja ieinteresētā persona atsakās no darbības advokāta profesijā, tostarp neņemot vērā dalībvalsti, kurā attiecīgā darbība tiek veikta.

[Paraksti]